

บันทึกหลักการและเหตุผล

ประกอบร่างพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑ ดังต่อไปนี้

(๑) เพิ่มเติมนิยามคำว่า “หน่วยงานของรัฐ”

(๒) เพิ่มเติมหมวด ๓/๒ การส่งเสริมการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๓ มาตรา ๕๔ มาตรา ๖๓ และมาตรา ๗๖ ได้บัญญัติให้รัฐต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด และต้องเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะแก่ประชาชน โดยส่งเสริม สนับสนุน และให้ความรู้แก่ประชาชน ถึงอันตรายที่เกิดจากการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน และจัดให้มีมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันและจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบดังกล่าวอย่างเข้มงวด รวมทั้งกลไกในการส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ความรู้ ต่อต้าน หรือชี้เบาะแส โดยได้รับการคุ้มครองจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ พร้อมทั้งพึงพัฒนาระบบบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยหน่วยงานของรัฐต้องร่วมมือและช่วยเหลือกันในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดิน การจัดทำบริการสาธารณะ และการใช้จ่ายเงินงบประมาณมีประสิทธิภาพ สูงสุด เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน รวมตลอดทั้งพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีทัศนคติเป็นผู้ให้บริการประชาชนให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว ไม่เลือกปฏิบัติ และปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ

เพื่อให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ จึงกำหนดให้จัดทำร่างกฎหมาย ส่งเสริมการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ ซึ่งมุ่งประสงค์ให้เป็นหลักเกณฑ์กลางใช้บังคับกับ หน่วยงานของรัฐในกำกับของฝ่ายบริหาร เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดมาตรการลดความเสี่ยงต่อการทุจริต และประพฤติมิชอบ และมีมาตรการเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตในหน่วยงาน ของตน ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและ ประพฤติมิชอบ อีกทั้งเพื่อเป็นการผลักดันให้มีระบบและกลไกในการป้องปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ เกิดขึ้นในองค์กรภาครัฐ ให้มีมาตรการควบคุม กำกับ ติดตามการบริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐ รวมทั้ง การกำกับดูแลการปฏิบัติราชการของเจ้าหน้าที่ของรัฐให้เป็นไปโดยสุจริต เทียบธรรม และสอดคล้องกับ หลักธรรมาภิบาลอย่างแท้จริง สมควรกำหนดให้มีนโยบายเกี่ยวกับการส่งเสริมการต่อต้านการทุจริตและ ประพฤติมิชอบในภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งเพื่อให้การดำเนินการตามนโยบายดังกล่าว และการบูรณา การประสานความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่างๆ ให้เกิดประสิทธิผลอย่างเป็นรูปธรรม สามารถใช้มาตรการ บังคับในการกำกับฝ่ายบริหาร และรองรับการที่องค์กรอิสระ องค์กรตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานของรัฐ รูปแบบอื่น นำมาตรการบังคับในกำกับของฝ่ายบริหารมาปรับใช้ในการดำเนินการ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
มาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

.....
.....
.....

.....

.....

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริต

.....

.....

.....

.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นหมวด ๓/๒ แห่งพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหาร
ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑

“หมวด ๓/๒

การส่งเสริมการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ

“มาตรา ๕๘/๔ ในหมวดนี้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่อ
อย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น องค์การมหาชน รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้น
โดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา และให้ความหมายรวมถึงหน่วยงานอื่นของรัฐที่อยู่ในกำกับของ
ฝ่ายบริหาร”

ส่วนที่ ๑

คณะกรรมการนโยบายป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตในภาครัฐ

มาตรา ๕๘/๕ ให้มีคณะกรรมการนโยบายป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตในภาครัฐ คณะหนึ่ง เรียกโดยย่อว่า “คณะกรรมการ น.ป.ท.” ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรีเป็นประธาน เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม อัยการสูงสุด เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อธิบดีกรมบัญชีกลาง ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ เป็นกรรมการ และให้มีผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนหรือภาคประชาชนอีกจำนวนไม่เกินสามคน ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี เป็นกรรมการ

ให้เลขาธิการเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้เลขาธิการแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงาน จำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๕๘/๖ ให้คณะกรรมการ น.ป.ท. มีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) เป็นศูนย์กลางเพื่อประสานงานและแลกเปลี่ยนข้อมูลและข้อเท็จจริงที่จำเป็นและเป็นประโยชน์ต่อการแสวงหาข้อเท็จจริง ระหว่างองค์กรที่มีหน้าที่ตามกฎหมายในการตรวจสอบการกระทำของหน่วยงานของรัฐ ภายใต้รูปแบบการบูรณาการร่วมกัน

(๒) เสนอแนะคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับแนวทางการให้หน่วยงานของรัฐให้ความร่วมมือกับองค์กรที่มีหน้าที่ตามกฎหมายในการตรวจสอบการกระทำของหน่วยงานของรัฐ และกำหนดมาตรการหรือกลไกที่จะมีผลให้หน่วยงานของรัฐในฝ่ายบริหารบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

(๓) เฝ้าระวังติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียน เรื่องที่มีการกล่าวหา หรือกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการทุจริตในภาครัฐ รวมทั้งการดำเนินการตามมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๔) จัดให้มีช่องทางและวิธีการในการแจ้งเบาะแสและความเสี่ยงต่อการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยคำนึงถึงการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนเป็นสำคัญ โดยอาจขอความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง

(๕) จัดให้มีระบบแจ้งเตือนหน่วยงานของรัฐเกี่ยวกับความเสี่ยงต่อการทุจริตและประพฤติมิชอบ

(๖) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อดำเนินการตามที่คณะกรรมการ น.ป.ท. มอบหมาย

(๗) ให้เจ้าหน้าที่ บุคคล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาชี้แจง ให้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริง หรือเสนอแนะความเห็นหรือคำแนะนำทางวิชาการ ตลอดจนให้ส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาได้ตามความจำเป็น

การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานตาม (๕) อย่างน้อยต้องแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเกี่ยวกับเฝ้าระวังติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ

มาตรา ๕๗/๗ ให้นำความในมาตรา ๑๒ และมาตรา ๑๔ วรรคสอง มาใช้บังคับกับการประชุม คณะกรรมการ น.ป.ท. ด้วยโดยอนุโลม

การประชุมคณะกรรมการ น.ป.ท. ตามวรรคหนึ่ง ให้มีการประชุมอย่างน้อยปีละสองครั้ง

ส่วนที่ ๒

มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบ

มาตรา ๕๘/๘ ให้หน่วยงานของรัฐกำหนดมาตรการหรือแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหา การทุจริตและประพฤติมิชอบในหน่วยงานของรัฐ โดยมุ่งเน้นการสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารงาน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการตรวจสอบ เพื่าระวัง เพื่อสกัดกั้นมิให้เกิดการทุจริตและ ประพฤติมิชอบได้

มาตรา ๕๘/๙ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจภายใต้กฎหมาย ว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน และกฎหมายว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ประกอบกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคล ในกรณี ที่มีการกล่าวหาหรือพบเหตุอันควรสงสัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการหรือเกี่ยวข้องกับการทุจริตและ ประพฤติมิชอบ ทั้งในฐานะตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน โดยให้บังคับใช้มาตรการทางวินัย มาตรการทาง ปกครอง และมาตรการทางกฎหมายโดยเร็ว

ในกรณีหัวหน้าหน่วยงานของรัฐหรือผู้บังคับบัญชาปล่อยปละละเลย ไม่ดำเนินการตามวรรคหนึ่ง โดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าเป็นความผิดวินัย และต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นกับทางราชการ

เมื่อปรากฏกรณีตามวรรคสอง ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือคณะกรรมการ ป.ป.ท. แล้วแต่ กรณี พิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่โดยเร็วต่อไป

มาตรา ๕๘/๑๐ ให้สำนักงานดำเนินการแสวงหา รวบรวม และดำเนินการอื่นใด เพื่อให้ ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานในการที่จะทราบรายละเอียดและพิสูจน์ทราบเกี่ยวกับการทุจริตใน ภาครัฐ ด้วยการวางระบบการรับแจ้งข้อมูลเบาะแสและความเสี่ยงต่อการทุจริตและประพฤติมิชอบใน หน่วยงานของรัฐร่วมกับภาคประชาชนและเครือข่ายเพื่อใช้ประกอบในการแสวงหาข้อเท็จจริง และดำเนินการ แจ้งเตือนให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการป้องกันโดยเร็ว รวมทั้งติดตาม เร่งรัดผลการดำเนินงานตามมาตรา ๕๘/๘ และมาตรา ๕๘/๙ แล้วรายงานผลการปฏิบัติพร้อมทั้งเสนอความเห็นต่อนายกรัฐมนตรี และเผยแพร่ มาตรการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบให้เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนทราบ

กรณีที่หน่วยงานของรัฐหรือส่วนราชการที่มีหน้าที่และอำนาจในการรับเรื่องร้องเรียนจาก ประชาชน เมื่อได้รับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการทุจริตและประพฤติมิชอบ หรือเรื่องที่ส่อไปในทางทุจริต ในภาครัฐ ให้หน่วยงานของรัฐหรือส่วนราชการนั้นรายงานผลการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ให้ สำนักงานทราบโดยเร็ว

มาตรา ๕๘/๑๑ ให้หน่วยงานของรัฐพัฒนาระบบการตรวจสอบภายในและการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ เพื่อให้การปฏิบัติงานมีอิสระและเกิดประสิทธิภาพอยู่เสมอ โดยจัดให้มีหน่วยงานและบุคลากรที่มีคุณภาพ เพื่อรับผิดชอบ และให้ถือว่าเป็นภารกิจสำคัญที่หัวหน้า หน่วยงานของรัฐต้องควบคุมและกำกับด้วยตนเอง

มาตรา ๕๘/๑๒ ให้งานของรฐจัดให้มีการประเมินความเสี่ยงของกระบวนการบริหารงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบและให้มีการตรวจสอบและประเมินผลเพื่อปรับปรุงมาตรการป้องกันความเสี่ยงเหล่านั้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้

(๑) การประเมินความเสี่ยงด้านพฤติกรรมของบุคคล ระบบงาน กระบวนการทำงาน และสภาพแวดล้อม แล้วกำหนดมาตรการป้องกันความเสี่ยงเหล่านั้น อย่างมีประสิทธิภาพ

(๒) วางระบบรับคำเสนอแนะความเสี่ยงต่อการทุจริตในภาครัฐของหน่วยงานของรฐจากบุคคลภายในและภายนอก แล้วพิจารณากำหนดมาตรการป้องกันความเสี่ยงนั้นโดยเร็ว และแจ้งเตือนให้หน่วยงานของรฐทุกหน่วยรับทราบเพื่อดำเนินการป้องกันทันที

(๓) การสำรวจและประเมินผลการปฏิบัติตามมาตรการลดความเสี่ยงที่พบอย่างต่อเนื่อง

(๔) จัดให้มีการประชุมแผนงานต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นประจำทุกเดือน

(๕) รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากการร้องเรียนและการตรวจสอบ เพื่อออกแบบกลไกในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบให้มีประสิทธิภาพ

(๖) จัดให้มีระบบการแจ้งเตือนและเปิดเผยมาตรการป้องกันความเสี่ยงต่อการทุจริตและประพฤติมิชอบผ่านระบบสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงาน โดยต้องให้ประชาชนมีความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลเหล่านั้น

มาตรา ๕๘/๑๓ ให้หัวหน้าหน่วยงานของรฐมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม กวดขันวินัย และกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง รวมถึงจัดให้มีการดำเนินการตามแนวทางการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผลการประเมินเป็นไปตามเกณฑ์ที่ทางราชการกำหนด

ในกรณีที่หัวหน้าหน่วยงานของรฐละเลยการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ย่อมเป็นเหตุให้ได้รับโทษทางวินัย และร่วมรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นกับทางราชการจากการกระทำของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรฐในหน่วยงานของรฐใดกระทำความผิดเกี่ยวกับการเรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยมิชอบ และคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือคณะกรรมการ ป.ป.ท. เห็นว่าหัวหน้าหน่วยงานของรฐไม่มีมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในเรื่องดังกล่าวที่เหมาะสมและเพียงพอ ให้ถือว่าหัวหน้าหน่วยงานของรฐนั้นกระทำผิดวินัย และให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. และคณะกรรมการ ป.ป.ท. แล้วแต่กรณี ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

มาตรา ๕๘/๑๔ ให้งานของรฐมีหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนและให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตรวมทั้งปลูกฝัง สร้างความตระหนักและเสริมสร้างทัศนคติและค่านิยมที่ไม่ยอมรับการทุจริตในทุกรูปแบบแก่เจ้าหน้าที่ของรฐและประชาชนอย่างต่อเนื่อง และจัดให้มีช่องทางและวิธีการในการรับแจ้งเบาะแสการทุจริตและประพฤติมิชอบ รวมถึงต้องเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองที่มีใช้ข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นคงของรฐหรือเป็นความลับของทางราชการตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยคำนึงถึงการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารดังกล่าวเป็นสำคัญ

มาตรา ๕๘/๑๕ ให้คณะรัฐมนตรีเสนอแนะมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบตามหมวดนี้ซึ่งเป็นไปตามแผนการปฏิรูปประเทศต่อหัวหน้าหน่วยงานของรฐที่เป็นองค์กรในฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการ หรือเป็นองค์กรอิสระ หรือองค์กรอัยการ เพื่อพิจารณาดำเนินการนำไปปรับใช้โดยอนุโลม”

ผู้รับสนองพระราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี